

ZRAČNE SNAGE NAD SLAVONIJOM

U Osječko-baranjskoj županiji u samo nekoliko dana velikih broj požara

Dana 22. ožujka 2012. godine došlo je do požara na otvorenom prostoru nedaleko od Osijeka kada se zapalila suha trava i nisko raslinje. Ništa novo u posljednjih desetak dana, osim što je požar nošen jakim jugozapadnjakom do jutra proširio frontu na oko 1,5 km te se brzo kretao prema mladoj šumi topole na istoku i staroj šumi vrbe i topole na sjeveru. Cijelo to područje rasprostire se na oko 500 ha s lijeve obale rijeke Drave kod Osijeka, odnosno njegovog prigradskog naselja Podravlje (južna strana požarišta), pa zatim

na sjeveroistok prema mjestu Bilje i poznatoj izletničkoj i ribičkoj destinaciji Biljskom jezeru. Sa zapadne strane omeđuje ga međunarodna cesta Osijek – Beli Manastir, vrlo frekventna te važna za turizam i gospodarstvo Slavonije i Baranje. Ono što požaru daje poseban značaj u odnosu na stotinjak požara otvorenog prostora koji su gašeni u zadnjih desetak dana je činjenica da je nastao na samom rubu minski sumnjivog prostora, na jednom divljem deponiju otpada kojeg su napravili mještani naselja Podravlje kod raskršćivanja poljoprivrednog zemljišta.

Nakon poziva od strane kolege zapovjednika DVD-a Bilje Željka Kolarića, u zadnjih nekoliko dana najčešćeg suradnika, odlazim na lokaciju osobno se uvjeriti u ozbiljnost cijelog događaja. No dolazak do prve ekipe DVD-a Bilje nije baš jednostavan. Prošavši skretanje za Podravlje skrećem sam na poljski put i utvrđujem da se vozim uz samu crtu razgraničenja poljoprivrednih površina i minski sumnjivog prostora. Nakon nekih 1000 metara ugledam vatrogasce DVD-a Bilje koji već neko vrijeme nadziru požarište i gase rubne dijelove kako se požar ne bi prebacio na znatno veću količinu biljnog goriva na istočnoj strani.

Zapovjednik Kolarić i ja otvaramo karte minski sumnjivog prostora te utvrđujemo kretanje požara u odnosu na opasno područje. Zaključujemo da ćemo požar vrlo teško zaustaviti u probijanju na gore opisane šumske površine s velikim vrijednostima drvene mase. Na sjevernoj strani ugrožen je i dalekovod, a nakon nje ga izletišta Biljsko jezero. Tražim vremensku prognozu do kraja dana od operativnog centra JPVP Grada Osijeka. No, vijesti nisu ni najmanje dobre jer govore o pojačanju vjetra na 6 do 7 metara u sekundi. Zovemo na požarište DVD-a Gornji Grad te Donji Grad, a iz Javne profesionalne

vatrogasne postrojbe Grada Osijeka stiže vozilo za gašenje šumskih požara s posadom.

Do tog trenutka požar je već zahvatio polukružnu liniju od oko 1,5 km, a opožareno je već oko 100 Ha prostora. Prvo dolazi vozilo za gašenje šumskih požara te se kreće s akcijom. S nama su i šumarski nadzornici koji savjetuju da se ne krećemo šumarskim stazama uz minsko polje jer nisu sigurne. Dva ključna čovjeka za daljnje akcije su vozač vozila za gašenje šumskih požara, inače lovac upravo s ovog lovnog područja, te još jedan profesionalni vatrogasac, mještani Podravlja. Oni nas vode šumarskim stazama i tu počinje borba s vatrenom stihijom. Iz šumskog vozila držimo liniju između požara i stare šume topole i vrbe, a vatrogasci iz DVD-a Bilje istočnu stazu prema mladom topoliku. Pridružuju nam se i vatrogasci s cisternama DVD-a Gornji grad, DVD-a Donji grad, a dolazi i još jedna cisterna iz profesionalne postrojbe Osijek. Situacija na sjevernoj strani krajnje je ozbiljna, požar nam probija crtu na nekoliko mjesta i nošen jakim vjetrom ulazi u topolik. Ništa bolja situacija nije niti na istočnoj strani. Problem je tim veći što je požar sad ušao u još nesigurnije područje. Situacija s vodom također je loša, najbliži izvor

vode za cisterne udaljen je oko 1 km. Uvidjevši da će se situacija još više zakomplicirati, zahtijevam pomoć zračnih snaga te o požaru izvješćujem župana Osječko-baranjske županije i gradonačelnika Osijeka. No zračne snage najavljuju dolazak tek u poslijepodnevnim satima. Pred nama je još oko 4 do 5 sati neizvjesnosti. Prebacujemo snage novim šumskim stazama i hvatamo požar uz rubove minskih polja. Linija požarišta je sad izgubila pravilni polukrug, a požar se u različitim geometrijskim oblicima počeo probijati kroz šumu. Na požarište dolaze i dva iskusna zapovjednika smjene iz Javne profesionalne vatrogasne postrojbe Grada Osijeka te preuzimaju važne dijelove požarišta. Požar se razvukao na više od dva kilometra. Kako se nalazimo u šumskom području radio veza teško funkcionira i to nam zadaje dosta problema. Međutim, vatrogasci se ne predaju. U pomoć nam stiže još vatrogasca i vozila. U jednom trenutku na požaru se okupilo 12 vatrogasnih vozila i oko 40 vatrogasaca. Zaista velika snaga, ali i veliki i komplicirani požar. U jednom trenutku u pitanje dolazi i zaustavljanje prometa na cesti Osijek-Beli Manastir zbog gustog dima koji ju ugrožava. Krizni stožer županije Osječko-baranjske (zapovjednica civilne zaštite gospođa Ružica Slišković Bartoloti) osigurava nam preko Gradskog crvenog križa Osijek hranu i napitke.

Helikopteri se uključuju u gašenje

Oko 13 i 50 dolazi helikopter za gašenje šumskih požara. Situacija se ubrzo mijenja na bolje; njegovih dvadesetak naleta bilo je dovoljno da zaustavi liniju kretanja šumskog požara. Vatra je naravno i dalje aktivna, ali bitno je da požar više ne napreduje. Helikopter se povlači na Zračnu luku Osijek, a mi smanjujemo snage i ostajemo držati crtu požarišta cijelu noć. Ujutro se nalazim sa zapovjednikom DVD-a Bilje Kolarićem te šumarskim nadzornikom. Nakon tretiranja vodom još nekoliko stabala koja su gorjela žarom

zaključujemo da je prestala potreba za zračnim snagama. Požarište prepuštamo šumarima i njihovim protupožarnim ekipama. Iako zvuči nevjerojatno, požar se pojavio na istom mjestu nakon trideset i četiri sata, vjerojatno kao rezultat promjene smjera vjetra iz zaostalog žarišta u dubini minskog polja. Iste snage i isti ljudi iz svih nabrojanih DVD-ova te profesionalne vatrogasne postrojbe Osijek ponovo hvataju podivljalu vatru. No još nešto treba posebno istaknuti. Dok smo se borili s vatrom u topoliku s desne strane ceste Osijek – Beli Manastir, netko je zapalio trsku na nekoliko mjesta s lijeve strane te se požar vrlo brzo proširio na oko 150 Ha trske i šaši. Dio snaga prebacujemo na taj prostor i krajnjim naporima zaustavljamo požar koji je krenuo prema Dardanskim šumama u zaleđu prigradskog naselja Tvrđavica. Požaru sprječavamo prolaz preko nasipa kojim prolazi željeznička pruga Osijek – Beli Manastir jer je to minsko sumnjivi prostor. Uspijevamo krajnjim naporima i gotovo bez vode u vozilima. Na nekoliko mjesta palimo i kontra vatru kao krajnje sredstvo obrane od požara. Na kraju dana odlazimo u DVD Bilje, zadovoljni što smo još jednom dokazali da smo jedina svijetla točka među onima koji su odgovorni za sprečavanje nastanka požara na otvorenom prostoru kao i njegovog zaustavljanja. Tu spadaju Javno poduzeće Hrvatske šume, privatni zemljoposjednici, tvrtke koje gospodare poljoprivrednim površinama itd.

Korištenje zračnih snaga za gašenje požara u istočnoj Hrvatskoj veliki je problem. Zračne snage ne samo da su predaleko nego i nisu u potpunosti spremne za gašenje u ožujku i travnju. Klima se očigledno mijenja i njihovo korištenje u budućnosti bit će sve češće. Trebalo bi razmisliti o stacioniranju barem jednog helikoptera u kriznim mjesecima u ovim krajevima. Centar naših aktivnosti u pripremi sljedeće protupožarne sezone bit će edukacija lokalnog stanovništva u odgovornijem ponašanju prema mogućnosti izazivanja velikih požara.

Tekst: Boris Banjan, dipl.ing.